

Magdalena Glanc, Tomasz Widłak
Uniwersytet Gdański

XIX Zjazd Katedr Teorii i Filozofii Prawa „Konwergencja czy dywergencja kultur i systemów prawnych” Jastrzębia Góra, 19–22 września 2010 r.

W dniach 19–22 września 2010 r. w Jastrzębiej Górze odbył się XIX Zjazd Katedr Teorii i Filozofii Prawa, zorganizowany przez pracowników Katedry Teorii i Filozofii Państwa i Prawa Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Gdańskiego. Tegoroczne obrady zdominowało pytanie o współczesne kultury i systemy prawne i ich dalszą ewolucję – czy kierunkiem jest ich konwergencja czy dywergencja? Dostrzegając aktualnie przebiegające procesy globalizacyjne oraz mając świadomość, że, z uwagi na powstanie nowych mocarstw o innym niż europejski rodowodzie, wektor globalizacji nie jest ani stały, ani skierowany w jednym kierunku – widzimy także, że problematyka ta jawi się jako niezmiernie aktualna także w kontekście rozważań teoretyczno-prawnych. Odpowiedź na tak zadane pytanie – czy rzeczywiście żyjemy w globalnym świecie i czy naszym udziałem jest przede wszystkim droga uniwersalizmu czy może partykularyzmu? – zależy przecież w gruncie rzeczy od przyjętych założeń co do istoty samej idei prawa i powiązań jego aksjologii z filozofią człowieka, a także filozofią kultury i filozofią polityczną. Tak zakreślony problem stał się punktem wyjścia do rozważań, będących przedmiotem tegorocznego Zjazdu.

Zjazd otworzył prof. dr hab. Dariusz Szpoper, prodziekan Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Gdańskiego. Następnie zgromadzonych w imieniu organizatorów powitał Kierownik Katedry Teorii i Filozofii Państwa i Prawa UG, prof. zw. dr hab. Jerzy Zajadło, który podziękował wszystkim za przyjęcie zaproszenia do udziału w Zjeździe i licznie zgłoszone referaty i komunikaty.

Organizatorzy podzielili obrady plenarne pierwszego dnia na trzy bloki, zachęcając do analizy zaproponowanego problemu od strony tworzenia prawa, jego stosowania oraz aksjologii. W każdym z paneli głos zabrało po dwóch prelegentów, a następnie na kanwie przedstawionych przez nich referatów odbywała się dyskusja. Jako pierwsi, w części zatytułowanej „Tworzenie prawa: *common law* – prawo stanowione”, poprowadzonej przez prof. zw. dra hab. Krzysztofa Paleckiego, swoje wystąpienia zaprezentowali prof. zw. dr hab. Roman Tokarczyk oraz dr hab. Tomasz Stawecki, prof. Uniwersytetu Warszawskiego. W drugiej części, prowadzonej przez prof. zw. dra hab. Macieja Zie-

lińskiego, dwóch prelegentów – dr hab. Stanisław Czepita, prof. Uniwersytetu Śląskiego, oraz dr hab. Bartosz Brożek porównywali model sylogistyczny stosowania prawa z modelem argumentacyjnym. Na zakończenie tego dnia obrad, w panelu moderowanym przez prof. zw. dra hab. Tomasza Gizbert-Studnickiego, prof. zw. dr hab. Leszek Leszczyński i dr hab. Bartosz Wojciechowski, prof. Uniwersytetu Łódzkiego, podjęli rozważania na temat aksjologii prawa, próbując odpowiedzieć na pytanie, czy kultury i systemu prawne zmierają w dniu dzisiejszym ku uniwersalizmowi, czy może jednak ku partykularyzmowi.

Wszystkie trzy części obrad panelowych wywołały gorącą i bardzo interesującą dyskusję, wśród której uczestników znaleźli się m.in.: prof. Tadeusz Biernat, prof. Zdzisław Brodecki, prof. Jolanta Jabłońska-Bonca, prof. Adam Jamróz, prof. Stanisław Kaźmierczak, prof. Lech Morawski, prof. Marek Smolak, prof. Zygmunt Tobor, prof. Marek Zirk-Sadowski, dr Marcin Mateczak, dr Adam Mikołajczyk i inni.

Drugiego dnia Zjazdu uczestnicy wzięli udział w obradach panelowych. Ramy niniejszego sprawozdania nie pozwalają wymienić autorów wszystkich wystąpień i przywołać tytułów zaprezentowanych przez nich referatów (zgłoszono ich przeszło 50), jednak można zaobserwować, w których szczegółowych obszarach prowadzone są obecnie badania na temat kultur i systemów prawnych. I tak, rozważane przez prelegentów zagadnienia dotyczyły między innymi problematyki nowych technologii i kwestii biotycznych, jak również szeroko rozumianego języka prawnego i wykładni prawa. W kilku z wygłoszonych referatów dokonano analizy związków prawa z kulturą, polityką, religią i ekonomią, podjęto temat *cultural defence*, a także niezmiennie wiele uwagi poświęcono kwestiom prawnoporównawczym. Prelegenci równie chętnie podejmowali tematy typowo filozoficzno-prawne (uniwersalizm, relatywizm, definiowanie prawa), co nawiązywali w swych wystąpieniach do praktyki stosowania prawa (etyki prawniczej, ochrony praw człowieka czy sztuki prowadzenia procesu sądowego). Należy podkreślić, że zaprezentowane referaty stały na bardzo wysokim poziomie i cieszyły się dużym zainteresowaniem uczestników. Wtorkowe obrady odbyły się w czterech sesjach, po których, podobnie jak w przypadku prelekcji z dnia poprzedniego, przewidziano czas na dyskusje. Te zaś wzbudzały nieraz tak wiele emocji, że przenosiły się do kularów i były kontynuowane jeszcze długo po zakończeniu prelekcji.

Cieszy także fakt, że poza licznie przybyłymi przedstawicielami środowisk uniwersyteckich na XIX Zjeździe nie zabrakło studentów, którzy wzięli udział w równoległe odbywających się warsztatach Koła Młodych IVR.

Tego dnia odbyło się również spotkanie Kierowników Katedr Teorii i Filozofii Prawa. Zebrani ustalili tematykę i powierzyli organizację kolejnego Zjazdu prof. dr. hab. Markowi Zirk-Sadowskiemu i pracownikom kierowanej przez niego Katedry Teorii i Filozofii Prawa Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Łódzkiego. Kolejny, XX Zjazd Katedr, odbędzie się w 2012 r. w Łodzi, a przedmiotem rozważań filozofów i teoretyków prawa będą związki teorii prawa z innymi dziedzinami, zaś za cztery lata Zjazd podejmą u siebie przedstawiciele Uniwersytetu w Białymstoku.

Przy okazji tegorocznego Zjazdu Katedr jak zwykle odbyło się także walne zebranie członków Sekcji Polskiej Międzynarodowego Stowarzyszenia Filozofii Prawa i Filozofii Społecznej (IVR). W czasie posiedzenia dokonano zmiany statutu, a także wyboru nowych członków władz Stowarzyszenia. Na stanowisko przewodniczącego zarządu Polskiej Sekcji IVR wybrany został prof. Bartosz Wojciechowski, zaś funkcje wiceprzewodniczących pełnić będą prof. Tomasz Gizbert-Studnicki oraz prof. Jerzy Zajadło.

XIX Zjazd Katedr był równieŹ okazj do zaprezentowania Źrodowisku teoretyków i filozofów prawa nowego czasopisma naukowego wydawanego pod egidą Sekcji Polskiej IVR, pt. „Archiwum Filozofii Prawa i Filozofii Społecznej”. Redaktor Naczelny, prof. Marek Zirk-Sadowski, wraz z prof. Tomaszem Staweckim oraz Sekretarzem Redakcji, dr. Pawłem Skuczyńskim, przekazali na ręce uczestników pierwszy numer „Archiwum”, zachęcając wszystkich do współpracy przy tworzeniu kolejnych numerów. Zamysłem inicjatorów stworzenia czasopisma, pomysłanego na wzór wydawanego przez Komitet Wykonawczy IVR „Archiv für Rechts – und Sozialphilosophie”, było stworzenie forum do wymiany pogłdw oraz prowadzenia dyskusji przez polskich teoretyków i filozofów prawa.

XIX Zjazd Katedr Teorii i Filozofii Prawa w Jastrzębiej Górce okazał się bardzo udanym spotkaniem zarówno pod względem naukowym, jak i w zakresie integracji Źrodowiska polskich teoretyków i filozofów prawa. WikszoŹ uczestników zapewne zgodziłaby się z opini, Źe spotkanie przyniosło ze sobą wiele inspiracji i w pełni potwierdziło znaczenie zjazdów Katedr Teorii i Filozofii Prawa i zarazem duŹe zapotrzebowanie na ich kontynuacj. Okazja do kolejnego spotkania – juŹ za dwa lata w Łodzi.